

Uchwała nr 77
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 05 września 2024 r.

w sprawie zmiany kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje zmienione kryteria wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, określone w załączniku do uchwały.

§ 2.

1. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przyjmuje do wiadomości, że kryteria wyboru operacji, o których mowa w § 1, stanowią część projektów wytycznych Instytucji Zarządzającej, która zostanie poddana opiniowaniu.
2. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do dokonania zmian kryteriów wyboru operacji dla interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, o których mowa w § 1, wynikających z przebiegu opiniowania wytycznych Instytucji Zarządzającej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Stefan Krajewski

Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny
dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 77 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Kryteria oceny operacji w ramach interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” zostały zatwierdzone uchwałą nr 22 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z dnia 10 maja 2023 r.

Niniejsza zmiana polega na dodaniu, w każdym z obszarów wsparcia, do Kryterium 2. „Prowadzenie produkcji ekologicznej”, dodatkowej preferencji dotyczącej integrowanej produkcji roślin w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin. Zmiana ma zastosowanie do naborów ogłaszanych po dniu przyjęcia niniejszej uchwały.

Kryteria wyboru operacji dla interwencji „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Dla operacji dotyczącej budowy biogazowni rolniczej

Kryterium 1. Prowadzenie produkcji zwierzęcej

Jeżeli średnioroczna liczba zwierząt gospodarskich, o których mowa w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, utrzymywanych w gospodarstwie wnioskodawcy w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w przeliczeniu na DJP wynosi:

- 1) powyżej 200, przyznaje się **6 punktów**,
- 2) powyżej 100 i nie więcej niż 200, przyznaje się **4 punkty**,
- 3) co najmniej 50 i nie więcej niż 100, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 2. Prowadzenie produkcji ekologicznej lub integrowanej

Jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy wnioskodawca prowadzi produkcję ekologiczną lub uczestniczy w systemie integrowanej produkcji roślin, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 3. Obszary chronione

Jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy obszar, na którym będzie realizowana operacja będzie znajdował się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 1-5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wraz z otulinami tych form ochrony przyrody, przyznaje się **1 punkt**.

Kryterium 4. Młody rolnik

Jeżeli wnioskodawca w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy jest młodym rolnikiem, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 5. Stopień wykorzystania nawozów naturalnych

Udział nawozów naturalnych zwierzęcych w gospodarstwie wnioskodawcy stanowi:

- 1) powyżej 50%, nominalnego zapotrzebowania biogazowni przyznaje się **4 punkty**,
- 2) co najmniej 20% i nie więcej niż 50% nominalnego zapotrzebowania biogazowni, przyznaje się **2 punkty**.

Dla operacji dotyczących mikroinstalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego

Kryterium 1. Prowadzenie produkcji zwierzęcej

Jeżeli średnioroczna liczba zwierząt gospodarskich, o których mowa w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, utrzymywanych w gospodarstwie wnioskodawcy w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w przeliczeniu na DJP wynosi co najmniej 5, przyznaje się **4 punkty**.

Kryterium 2. Prowadzenie produkcji ekologicznej lub integrowanej

Jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy wnioskodawca prowadzi produkcję ekologiczną lub uczestniczy w systemie integrowanej produkcji roślin, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 3. Obszary chronione

Jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy obszar, na którym będzie realizowana operacja będzie znajdował się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 1-5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wraz z otulinami tych form ochrony przyrody, przyznaje się **1 punkt**.

Kryterium 4. Młody rolnik

Jeżeli wnioskodawca w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy jest młodym rolnikiem, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 5. Dofinansowanie w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych”

Jeżeli wnioskodawcy nie przyznano pomocy na urządzenia do wytwarzania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” lub „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, przyznaje się **3 punkty**.

Kryterium 6. Sprawność urządzeń

Jeżeli sprawność urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego wynosi:

- 1) powyżej 21%, przyznaje się **3 punkty**,
- 2) powyżej 18% i nie więcej niż 21%, przyznaje się **2 punkty**,
- 3) nie więcej niż 18%, przyznaje się **1 punkt**.

lub w przypadku instalacji kolektorów słonecznych, jeżeli sprawność optyczna kolektorów słonecznych wynosi:

- 1) powyżej 80 %, przyznaje się **3 punkty**,
- 2) poniżej 80% i nie więcej niż 70%, przyznaje się **2 punkty**,
- 3) nie więcej niż 70%, przyznaje się **1 punkt**.

Dla rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych

Kryterium 1. Prowadzenie produkcji zwierzęcej

Jeżeli średnioroczna liczba zwierząt gospodarskich, o których mowa w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, utrzymywanych w gospodarstwie

wnioskodawcy w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w przeliczeniu na DJP wynosi co najmniej 5, przyznaje się **4 punkty**.

Kryterium 2. Prowadzenie produkcji ekologicznej lub integrowanej

Jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy wnioskodawca prowadzi produkcję ekologiczną lub uczestniczy w systemie integrowanej produkcji roślin, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 3. Obszary chronione

Jeżeli w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy obszar, na którym będzie realizowana operacja będzie znajdował się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 1-5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wraz z otulinami tych form ochrony przyrody, przyznaje się **1 punkt**.

Kryterium 4. Młody rolnik

Jeżeli wnioskodawca w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy jest młodym rolnikiem, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 5. Kompleksowość przedsięwzięcia

Jeżeli operacja zostanie przeprowadzona w sposób kompleksowy, tj. docieplenie budynku będzie połączone z montażem lub modernizacją instalacji do odzyskiwania ciepła z budynków gospodarskich lub montażem instalacji centralnego ogrzewania lub montażem źródła ciepła, w tym współpracującym z OZE lub kompleksową wymianą lub modernizacją oświetlenia, przyznaje się **3 punkty**.

Kryterium 6. Wymiana kotłów

Jeżeli w ramach operacji likwidowane są w gospodarstwie rolnym wszystkie źródła ciepła wykorzystujące kopalne paliwo stałe i zastępowane są kotłem na biomasę, przyznaje się **2 punkty**.

Kryterium 7. System monitoringu i zarządzania energią

Jeżeli w budynku objętym dofinansowaniem wykorzystywany będzie system monitoringu i zarządzania energią, przyznaje się **1 punkt**.

MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW

Pomoc jest przyznawana, jeżeli operacja uzyskała co najmniej **6 punktów**.

Minimalna liczba punktów stanowi 40% maksymalnej liczby punktów (15 punktów), które można uzyskać w ramach danego obszaru w omawianej interwencji. Dzięki takiemu podejściu do realizacji zostaną wybrane operacje o odpowiedniej jakości, pozwalające zrealizować cel interwencji.

KRYTERIA ROZSTRZYGAJĄCE mające zastosowanie w przypadku, gdy co najmniej dwie operacje uzyskały taką samą liczbę punktów.

W przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o pierwszeństwie przysługiwania pomocy decyduje kwota wnioskowanej pomocy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 79 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji. Mając na względzie aspekty określone w ww. przepisie, w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w opisie interwencji I.10.2 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej” (I.10.2) przewidziano, że kryteria wyboru operacji mogą dotyczyć w szczególności prowadzenia produkcji ekologicznej.

Zmiana w stosunku do kryteriów wyboru zatwierdzonych uchwałą nr 22 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z dnia 10 maja 2023 r. polega na **dodaniu do Kryterium 2 zapisów dotyczących prowadzenia produkcji w systemie integrowanej produkcji roślin** w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin. Rozszerzenie kryterium będzie dotyczyło każdego z obszarów wsparcia.

System integrowanej produkcji roślin (IP) to nowoczesny system produkcji owoców, warzyw i zbóż, który wykorzystuje zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu. Dzięki temu plony są wysokiej jakości, co jest potwierdzone certyfikatem. IP kładzie szczególny nacisk na ochronę środowiska. Dzięki zastosowaniu zrównoważonych praktyk uprawy minimalizuje się negatywny wpływ na przyrodę. Promowanie IP nie tylko przyczyni się do ochrony środowiska, ale również przyniesie korzyści ekonomiczne, zdrowotne i społeczne.

Zmiana jest efektem konsultacji z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego oraz osobami uprawnionymi do sporządzania projektów biogazowni, projektów PV lub termomodernizacji (wymienionych w załączniku do wytycznych szczegółowych I.10.2, tj. instalatora OZE, osoby zajmującej się eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci, osoby posiadającej uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych oraz osoby uprawnionej do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej lub kontroli systemu ogrzewania bądź systemu klimatyzacji).

Ponadto rozszerzenie kryteriów wyboru o preferencje w zakresie IP pozwoli ubiegać się o wsparcie większej liczbie wnioskodawców, szczególnie tych prowadzących gospodarstwa o dużej energochłonności (elektrycznej lub cieplnej).

Kryteria wyboru dotyczące biogazowni rolniczych

Kryterium 1. Prowadzenie produkcji zwierzęcej

Preferuje się prowadzenie produkcji zwierzęcej w zakresie zwierząt gospodarskich, gdzie im liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP), jest większa tym przyznaje się więcej punktów. Jednym z założeń tych inwestycji jest ograniczenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska związkami azotu i fosforu zdeponowanymi w nawozach naturalnych, a produkcja energii jest sposobem na finansowanie dodatkowych nakładów z tym związanych oraz zaspakajania potrzeb własnych gospodarstwa rolnego na energię. Zakłada się, że biogazownie będą lokalizowane w gospodarstwach nastawionych na produkcję zwierzęcą, w których występują zagrożenia środowiskowe powodowane przez tę produkcję. Zagrożenia te mają dwa znaczenia. Pierwsze dotyczy zmniejszania emisji gazów cieplarnianych i ma wymiar globalny, a drugi dotyczy środowiska lokalnego (takich czynników jak ograniczenie emisji odorowych, gazowych w bezpośrednim sąsiedztwie gospodarstw rolnych, zapobieganie występowaniu populacji much w gradacjach, eliminowanie z nawozów zwierzęcych nasion chwastów, jaj pasożytów, drobnoustrojów chorobotwórczych oraz zapylenia i możliwości zmniejszenia zużycia nieodnawialnych źródeł energii).

Kryterium 2. Prowadzenie produkcji ekologicznej lub integrowanej

System jakości żywności jakim jest produkcja ekologiczna (produkcja ekologiczna w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2018/848), wpływa m.in. na zmniejszenie zużycia oraz świadome wykorzystywanie energii, utrzymanie bioróżnorodności, ograniczenie lub wyeliminowanie nawozów mineralnych czy pestycydów na rzecz naturalnych nawozów i środków ochrony roślin, na żyzność gleby i jakość wód. Dodatkowo rolnictwo ekologiczne produkuje żywność wysokiej jakości, bogatą w substancje odżywcze. Ponadto strategia „Od pola do stołu” zakłada duże ambicje w zakresie produkcji ekologicznej, dlatego niezbędnym jest zachęcanie rolników do prowadzenia produkcji tymi metodami.

Integrowana produkcja roślin (IP) podobnie jak produkcja ekologiczna ma na celu minimalizowanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko i produkcję zdrowej żywności. Mając na uwadze strategię „Od pola do stołu” gdzie zakłada się duże ambicje w zakresie produkcji zdrowej i ekologicznej żywności zasadnym jest również promowanie beneficjentów prowadzących IP.

Kryterium 3. Obszary chronione

Punkty będą także przyznawane dla operacji, która będzie realizowana na gruntach znajdujących się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000) wraz z otulinami tych form ochrony przyrody. Jednym z czynników skażenia środowiska naturalnego jest intensywna produkcja zwierzęca. Odchody zwierzęce są jedną z przyczyn degradacji gleby, zanieczyszczenia wód i powietrza. Podczas magazynowania i nawożenia gruntów odchodami zwierzęcymi dochodzi do emisji gazów cieplarnianych jak i odorowych. Ponadto podtlenek azotu odpowiedzialny jest za uszkodzenie warstwy ozonowej, a razem z metanem wzmacniają efekt cieplarniany,

powodujący zmiany klimatu. Pojawiające się związki lotne są przyczyną kwaśnych deszczy, korozji w obiektach inwentarskich, powodują eutrofizację gleb i zbiorników wodnych.

Dodatkowo prawidłowo zaprojektowana i funkcjonująca biogazownia wykazuje zerowy lub bardzo niski poziom emisji związków odorowych, uciążliwych dla środowiska, a także dla lokalnej społeczności. Redukcje emisji odorów szacowane są na około 80% w porównaniu do wzbogacania gleby surową gnojowicą. Niezbędnym zatem wydaje się wprowadzenie dodatkowych praktyk prowadzących do mitygacji intensywnej produkcji zwierzęcej na środowisko, a także zagospodarowania produktów ubocznych pochodzących z rolnictwa na terenach chronionych.

Kryterium nr 4. Młody rolnik

Wymiana pokoleniowa jest jednym z ważniejszych celów realizowanych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Analizy wskazują, że w Polsce jest większy, od średniej unijnej, udział gospodarstw rolnych kierowanych przez osoby w wieku do 40 lat (ponad 20% przy średniej UE ok. 12%). Obserwuje się jednak malejącą z roku na rok liczbę młodych rolników. Dlatego istnieje potrzeba zatrzymania trendu malejącej liczby młodych rolników (rolnik, który ma nie więcej niż 40 lat) w Polsce i preferowania inwestycji realizowanych przez takie osoby.

Kryterium 5. Udział nawozów naturalnych pochodzących z gospodarstwa na potrzeby biogazowni rolniczej

Ważnymi aspektami produkcji energii z biogazu jest produkcja energii na miejscu, z własnych substratów (nietransportowania ich między gospodarstwami). Nawożenie surową gnojowicą czy obornikiem może prowadzić do skażenia wód gruntowych oraz powierzchniowych. Spotyka się też z dużym oporem społecznym, z powodu silnego odoru. Produkcja biogazu z gnojowicy rozwiązuje problem, a dodatkowo uzyskiwany jest poferment, posiadający dużo lepsze właściwości nawozowe niż gnojowica czy obornik.

Wykorzystywanie gnojowicy lub obornika w biogazowniach będzie miało nie tylko znaczenie lokalne czy w skali kraju, ale również w kontekście europejskim, dlatego, że Polska jest jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń organicznych Morza Bałtyckiego. Dorzecza Bałtyku dostarczają ogromne ilości biogenów (związków fosforu i azotu) wprowadzanych na użytki rolne w postaci nawozów organicznych czy mineralnych.

Kryteria wyboru dotyczące instalacji urządzeń do produkcji energii z promieniowania słonecznego

Kryterium nr 1. Prowadzenie produkcji zwierzęcej

Preferuje się prowadzenie produkcji zwierzęcej w zakresie zwierząt gospodarskich, gdzie liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP), jest równa co najmniej 5 DJP. Gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą ponoszą wysokie koszty zakupu energii, a przy niskiej opłacalności produkcji jest to powód ograniczenia lub likwidacji produkcji. Instalacje fotowoltaiczne pomagają skutecznie zredukować emisję dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i pyłów i tym samym pośrednio będą przyczyniać się do redukcji śladu węglowego wytwarzanego w rolnictwie. Ma to szczególne znaczenie w gospodarstwach prowadzących produkcję

zwierzęcą, ponieważ chów i hodowla zwierząt są odpowiedzialne za emisję gazów cieplarnianych. Wytworzona energia zużywana będzie do obsługi urządzeń elektrycznych w budynkach, w tym systemu oświetlenia, wentylacji, ogrzewania, doju, itd. Pozwoli to uczynić budynki inwentarskie obiektami niezależnymi od dostaw tradycyjnie wytwarzanej energii elektrycznej, które na obszarach wiejskich charakteryzują się większą niestabilnością (przerwy, spadki napięcia).

Kryterium 2. Prowadzenie produkcji ekologicznej lub integrowanej

System jakości żywności jakim jest produkcja ekologiczna, wpływa m.in. na zmniejszenie zużycia oraz świadome wykorzystywanie energii, utrzymanie bioróżnorodności, ograniczenie lub wyeliminowanie nawozów mineralnych czy pestycydów na rzecz naturalnych nawozów i środków ochrony roślin, na żyzność gleby i jakość wód. Dodatkowo rolnictwo ekologiczne produkuje żywność wysokiej jakości, bogatą w substancje odżywcze. Ponadto strategia „Od pola do stołu” zakłada duże ambicje w zakresie produkcji ekologicznej. Dlatego niezbędnym jest zachęcanie rolników do prowadzenia produkcji tymi metodami.

Integrowana produkcja roślin (IP) podobnie jak produkcja ekologiczna ma na celu minimalizowanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko i produkcję zdrowej żywności. Mając na uwadze strategię „Od pola do stołu” gdzie zakłada się duże ambicje w zakresie produkcji zdrowej i ekologicznej żywności zasadnym jest również promowanie beneficjentów prowadzących IP.

Kryterium 3. Obszary chronione

Punkty będą także przyznawane dla operacji, która będzie realizowana na gruntach znajdujących się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000) wraz z otulinami tych form ochrony przyrody. Instalacje fotowoltaiczne, w przeciwieństwie do tradycyjnych instalacji wytwarzających energię elektryczną z surowców kopalnych nie emitują zanieczyszczeń. Przy stałej produkcji prądu instalacja fotowoltaiczna nie emituje CO₂, czyli nie ingeruje w środowisko. W trakcie pracy instalacja nie wytwarza odpadów, a do jej prawidłowego funkcjonowania nie jest konieczne doprowadzenie wody. Na uwagę zasługuje fakt, że instalacje te pracują bezgłośnie w związku z tym fotowoltaika lub solary są dobrym rozwiązaniem dla obszarów chronionych.

Kryterium nr 4. Młody rolnik

Wymiana pokoleniowa jest jednym z ważniejszych celów realizowanych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Analizy wskazują, że w Polsce jest większy, od średniej unijnej, udział gospodarstw rolnych kierowanych przez osoby w wieku do 40 lat (ponad 20% przy średniej UE ok. 12%). Obserwuje się jednak malejącą z roku na rok liczbę młodych rolników. Dlatego istnieje potrzeba zatrzymania trendu malejącej liczby młodych rolników (rolnik, który ma nie więcej niż 40 lat) w Polsce i preferowania inwestycji realizowanych przez takie osoby.

Kryterium 5. Dofinansowanie w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych”

Zakłada się, że jeżeli wnioskodawcy nie przyznano lub nie wypłacono pomocy na urządzenia do pozyskania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego dofinansowanych w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” oraz „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” objętych PROW 2014-2020, przyznaje się dodatkowe punkty. Celem tej preferencji jest efektywne wykorzystanie środków, biorąc pod uwagę ograniczoną ich pulę, a także skorzystanie z tego wsparcia przez rolników, którzy jeszcze nie uzyskali dofinansowania na moduły fotowoltaiczne w ramach PROW 2014-2020.

Kryterium 6. Sprawność urządzeń

Preferowane będą operacje uwzględniające sprawność modułów fotowoltaicznych, tj. zdolność instalacji do przetwarzania promieni słonecznych w energię elektryczną lub w przypadku instalacji kolektorów słonecznych sprawność optyczną kolektorów słonecznych. Celem tego kryterium jest zachęcenie rolników do zakupu najnowocześniejszych i najbardziej wydajnych instalacji dostępnych na rynku przy jak najbardziej efektywnym wykorzystaniu ograniczonych środków finansowych na te inwestycje.

Kryteria wyboru dotyczące systemów poprawiających efektywność energetyczną (termomodernizacja)

Kryterium nr 1. Prowadzenie produkcji zwierzęcej

Preferuje się prowadzenie produkcji zwierzęcej w zakresie zwierząt gospodarskich, gdzie liczba zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie, w przeliczeniu na duże jednostki przeliczeniowe (DJP), jest równa co najmniej 5 DJP. Gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą ponoszą wysokie koszty zakupu energii, a przy niskiej opłacalności produkcji jest to powód ograniczenia lub likwidacji produkcji. Z racji usytuowania na obszarach wiejskich są także narażone na większą niestabilność dostaw energii elektrycznej. W przypadku tego typu gospodarstw także jest wymagane zmniejszanie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej obiektu. Dodatkowe straty ciepła w okresie jesienno – zimowym generują dodatkowe koszty ogrzewania budynków inwentarskich, ale także przekładają się na większe zanieczyszczenie środowiska. Modernizacja cieplna obiektów wykorzystywanych w produkcji zwierzęcej pomaga także zachować odpowiedni dobrostan zwierząt w zimie jak i w okresie letnim.

Kryterium 2. Prowadzenie produkcji ekologicznej lub integrowanej

System jakości żywności jakim jest produkcja ekologiczna, wpływa m.in. na zmniejszenie zużycia oraz świadome wykorzystywanie energii, utrzymanie bioróżnorodności, ograniczenie lub wyeliminowanie nawozów mineralnych czy pestycydów na rzecz naturalnych nawozów i środków ochrony roślin, na żyzność gleby i jakość wód. Dodatkowo rolnictwo ekologiczne produkuje żywność wysokiej jakości, bogatą w substancje odżywcze. Ponadto strategia „Od pola do stołu” zakłada duże ambicje w zakresie produkcji ekologicznej. Dlatego niezbędnym jest zachęcanie rolników do prowadzenia produkcji tymi metodami.

System integrowanej produkcji roślin (IP) może także stanowić cenne kryterium w kontekście inwestycji w systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków w ramach których wykorzystywany jest ten system. IP, poprzez zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i minimalizację użycia nawozów mineralnych oraz pestycydów, wpisuje się w szerszą koncepcję zrównoważonego rozwoju, który również znajduje odzwierciedlenie w efektywności energetycznej budynków. Integracja metod IP z systemami poprawiającymi efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych w ramach których wykorzystywana jest metoda IP może prowadzić do synergii, w której zarówno zarządzanie gruntami, jak i optymalizacja zużycia energii przyczyniają się do zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko i obniżenia kosztów operacyjnych. Takie podejście wspiera kompleksowe podejście do zrównoważonego rozwoju, gdzie wszystkie elementy – od zarządzania rolnictwem po efektywność energetyczną budynków – współdziałają w celu osiągnięcia lepszych rezultatów ekologicznych i ekonomicznych.

Kryterium nr 3. Obszary chronione

Punkty będą także przyznawane dla operacji, która będzie realizowana na gruntach znajdujących się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000). Poprawa efektywności energetycznej jest jednym ze sposobów zwiększania bezpieczeństwa dostaw energii oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń, dlatego jest rekomendowanym rozwiązaniem dla obszarów chronionych.

Kryterium nr 4. Młody rolnik

Wymiana pokoleniowa jest jednym z ważniejszych celów realizowanych w ramach Planu Strategicznego WPR. Analizy wskazują, że w Polsce jest większy, od średniej unijnej, udział gospodarstw rolnych kierowanych przez osoby w wieku do 40 lat (ponad 20% przy średniej UE ok. 12%). Obserwuje się jednak malejącą z roku na rok liczbę młodych rolników. Dlatego istnieje potrzeba zatrzymania trendu malejącej liczby młodych rolników (rolnik, który ma nie więcej niż 40 lat) w Polsce i preferowania inwestycji realizowanych przez takie osoby.

Kryterium 5. Kompleksowość przedsięwzięcia

Termomodernizacja powinna być przedsięwzięciem kompleksowym. I tak na przykład docieplenie przegród, usunięcie mostków termicznych przy jednoczesnej wymianie okien, drzwi oraz zamontowaniu energooszczędnych i ekologicznych źródeł ciepła, będzie wiązało się z oszczędnościami dla rolników jak również będzie przekładało się na efektywniejsze wykorzystanie zasobów naturalnych i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Kryterium 6. Wymiana kotłów

Proponuje się, aby przyznawać dodatkowe punkty za wymianę lub modernizację kotła na paliwo stałe na kocioł, który będzie używał biomasy rolniczą inną niż słoma. Taka inwestycja wpisuje się w realizację celu 4 PS „Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii” Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Kotły na biomasę rolniczą są instalacjami mniej uciążliwymi dla środowiska, dzięki mniejszym emisjom gazów SO₂, NO_x, CO oraz CO₂ niż w przypadku wykorzystania paliw konwencjonalnych w tym kopalnego paliwa węglowego. Spalanie biomasy przede wszystkim ogranicza wydobycie oraz tym samym spalanie paliw kopalnych, przez co ogranicza wprowadzanie węgla do atmosfery pod postacią tlenków węgla. Instalacje kotłowe wykorzystujące biomasę stanowią obecnie najtańsze i najłatwiejsze do zastosowania źródło energii odnawialnej. Zdecydowana większość istniejących budynków posiada instalację centralnego ogrzewania wyposażonej w kocioł węglowy. Instalacja taka jest łatwa w modernizacji, która pozwala na efektywne stosowanie biomasy, która jest dostępna w gospodarstwach rolnych. Ponadto wykorzystywana jest biomasa, która nie ma innego zastosowania gospodarczego niż spalanie (celowe uprawy energetyczne, pozostałości z pielęgnacji sadów, nadwyżki biomasy pochodzącej z rolnictwa).

Kryterium 7. System monitoringu i zarządzania energią

Zastosowanie systemów zarządzania energią w rolnictwie pozwoli na zmniejszenie ilości zużywanej energii, co przekłada się na wymierne korzyści finansowe i środowiskowe.